

Sygn. akt II Ca 1509/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Czarnecka

Sędziowie: SSO Ryszard Małecki (spr.)

SSR del. Marcin Dziamski

Protokolant: prot. sąd. Michał Marciszonek

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa L. S.

przeciwko (...)Company” (...) z siedzibą w R.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 2 września 2016 r.

sygn. akt XII C 308/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 135 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Ryszard Małecki Anna Czarnecka Marcin Dziamski

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu powód L. S. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Company (...) z siedzibą w W. (aktualnie (...) Company (...) z siedzibą w R.), na rzecz powoda kwoty 5.000 zł wraz odsetkami ustawowymi od dnia 7 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę powoda doznaną w wypadku z dnia 4 listopada 2014 r., kwoty 1.190,36 zł tytułem zwrotu utraconych zarobków wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia 7 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W piśmie procesowym z dnia 31 maja 2016 r. pełnomocnik powoda rozszerzył powództwo w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia w miejsce pierwotnie żądanej sumy 5000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 7 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem wydanym w dniu 2 września 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (punkt 1), w pozostałym zakresie powództwo oddalił (punkt 2), kosztami procesu i nieuiszczonymi kosztami sądowymi w 89,36% obciążył pozwanego, a w 10,64% powoda, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu (punkt 3).

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 4 listopada 2014 r. w P. na ulicy (...) miał miejsce wypadek drogowy w wyniku, którego M. F. kierując samochodem marki O. o numerze rej. (...) doprowadziła do zderzenia z samochodem marki O. nr rej. (...) kierowanym przez L. S.. W chwili wypadku z dnia 4 listopada 2014 r. pojazd sprawcy wypadku M. F., objęty był ochroną ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

W wyniku wypadku z dnia 4 listopada 2014 r., L. S. odniósł następujące obrażenia ciała: uraz odgięciowy odcinka szyjnego i piersiowego kręgosłupa, pourazowy zespół bólowy kręgosłupa szyjnego oraz ogólne potłuczenia i posiniaczenia. Po wypadku powód udał się do Szpitala przy ulicy (...) w P.. W szpitalu wykonano badania diagnostyczne, po czym został wypisany do domu z zaleceniem unieruchomienia odcinka szyjnego kręgosłupa w kołnierzu ortopedycznym, unikania wysiłku fizycznego, zażywania leków przeciwbólowych (m. in. Biofenag) i kontroli lekarza. Po powrocie do domu powód pomimo zażywania leków w dalszym ciągu odczuwał ogromny ból szyi, głowy i klatki piersiowej. Przez pierwsze 2-3 tygodnie po wypadku, dolegliwości bólowe i dyskomfort odczuwany przez powoda spowodowały, że powód praktycznie nie wstawał z łóżka. Przez półtora miesiąca po wypadku powód miał założony kołnierz ortopedyczny, co powodowało dyskomfort i trudności w poruszaniu się. W tamtym okresie powód odczuwał również zawroty głowy, ogólną dezorientację, mrowienie dwóch palców lewej ręki. Dolegliwości związane z wypadkiem, są odczuwane przez powoda aż do dnia dzisiejszego. W szczególności najbardziej dokuczliwe są bóle, które promieniują od łopatek do potylicy. Bóle są odczuwalne okresowo, np. po nagłym poruszeniu się lub po ciężkim dniu pracy. Bóle, które odczuwa powód, powodują również ogólną dezorientację i zaburzenia koncentracji i czasami zaburzenia wzroku. Powód do dnia dzisiejszego zmuszony jest do przyjmowania leków przeciwbólowych. Powód bezpośrednio po wypadku nie mógł liczyć na pomoc matki, która ma 62 lata i jest osobą schorowaną. Matka powoda cierpi na niewydolność krążenia, cukrzycę typu II, problemy z kręgosłupem. Stwierdzono u niej również zanik kory mózgowej. W konsekwencji powód przy wykonywaniu codziennych czynności takich jak robienie zakupów, noszenie drewna na opał z piwnicy, korzystał z pomocy kolegi T. N.. T. N. odwiedzał powoda codziennie przez okres miesiąca po wypadku.

Powód L. S. przed wypadkiem pracował na umowę zlecenie, jako przedstawiciel handlowy w spółce (...) sp. z o.o. W lipcu 2014 r. dział handlowy w/w spółki został włączony do spółki (...) S.A., przy czym pracownicy w dalszym ciągu pracowali na dotychczasowych warunkach. W spółce (...) w dniu 21 października 2014 r. poszkodowany otrzymał umowę o pracę na czas określony, na mocy której wynagrodzenie powoda obejmowało stałą podstawę w wysokości 1.680 zł brutto oraz wynagrodzenie prowizyjne. W okresie 5 miesięcy poprzedzających przedmiotowy wypadek poszkodowany zarobił netto: czerwiec 2014 r. – 4.931,54 zł, lipiec 2014 r. – 5.638,35 zł, sierpień 2014 r. – 4.459,17 zł, wrzesień 2014 r. – 2.046,16 zł oraz październik 2014 r. – 1.237,20 zł. Powyższe kwoty wynagrodzenia za miesiąc wrzesień i październik, zostały pomniejszone łącznie o kwotę 2.848,03 zł, z uwagi na zajęcie komornicze.

Przez okres niezdolności do pracy powód pobierał zasiłek chorobowy. Tytułem zasiłku za okres zwolnienia lekarskiego tj. od 4 do 30 listopada 2014 r. otrzymał świadczenie chorobowe w wysokości 2.365,74 zł.

Przed wypadkiem z dnia 4 listopada 2014, powód był osobą aktywną fizycznie. Intensywnie uprawiał sport (sporty siłowe i sporty walki). Obecnie nie może wykonywać tych czynności. Praca którą wykonywał powód w spółce (...) S.A. w P. polegała głównie na budowaniu bazy klientów. Po wypadku ta bazę utracił i nie był w stanie osiągać zadowalających wyników sprzedażowych. W konsekwencji rozwiązano z nim umowę o pracę za porozumieniem stron. Obecnie powód zatrudniony jest jako pomoc kuchenna i dostawca lekkich posiłków w pizzerii.

W następstwie zdarzenia z dnia 4 listopada 2014 r. doszło od strony strictly neurologicznej do uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5% według punktu 94a tabeli uszczerbków na zdrowiu stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2002, nr 234, poz. 1974).

Po wypadku z dnia 4 listopada 2014 r. natężenie bólu i cierpienia z powodu pourazowego zespołu bólowego odcinka szyjnego i górnego piersiowego kręgosłupa były znaczne przez okres około jednego miesiąca, po czym stopniowo zmniejszały się i aktualnie są miernego stopnia. Uciążliwość leczenia przejawiała się głównie koniecznością noszenia przez okres jednego miesiąca kołnierza szyjnego.

Wraz z upływem czasu od wypadku dolegliwości bólowe w obrębie kręgosłupa stopniowo zmniejszają się, jednak powód nadal stopniowo je odczuwa.

Decyzją z dnia 9 lutego 2015 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. jako pełnomocnik ds. likwidacji szkód pozwanego towarzystwa ubezpieczeniowego przyznał powodowi dodatkowe świadczenie w łącznej kwocie 473,15 zł. W uzasadnieniu decyzji podano, że poszkodowany podpisał nową umowę o pracę z dnia 21 października 2014 r., natomiast w okresie poprzedzającym dzień podpisania umowy świadczył pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej. Zgodnie z kartą wynagrodzeń poszkodowany w listopadzie 2014 r., za okres zwolnienia lekarskiego (4-30 listopada) otrzymał świadczenie chorobowe w kwocie 2.365,74 zł, co stanowi 80% średniego przychodu w okresie poprzedzającym okres zwolnienia lekarskiego. Tym samym utracony przychód gdyby poszkodowanemu szkody nie wyrządzono, wyniósłby średnio dodatkowo 20%, przyznanego świadczenia chorobowego za okres zwolnienia tj. kwotę 473,15 zł.

Decyzją z dnia 19 grudnia 2014 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. jako pełnomocnik ds. likwidacji szkód pozwanego towarzystwa ubezpieczeniowego przyznał powodowi odszkodowanie tytułem zwrotu kosztów leczenia w kwocie 58,50 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym i po dokonaniu oceny dowodów Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności dokonał oceny żądania zasądzenia kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia, odwołując się do przepisu art. 445 § 1 k.c. i poglądów doktryny oraz judykatury co do sposobu ustalenia odpowiedniej sumy.

Zdaniem Sądu, powód na skutek wypadku doznał krzywdy, która wyraża się w cierpieniach fizycznych. Choć uszczerbek na zdrowiu, którego doznał powód został oceniony przez biegłego sądowego na poziomie 5 %, to jednak procentowo określony uszczerbek służy tylko jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia. Tym samym, w opinii Sądu był on na tyle wysoki, by uzasadniał przyznanie powodowi żądanej sumy w całości. Zatem mając na względzie całokształt dolegliwości i cierpień związanych z wypadkiem, jakich doświadczył powód w związku z zaistniałym zdarzeniem drogowym, w ocenie Sądu zasadne było roszczenie powoda o zasądzenie należnego mu zadośćuczynienia w wysokości 10.000 zł.

Następnie Sąd analizował roszczenie powoda o zwrot utraconych korzyści w postaci utraconych zarobków w okresie, kiedy nie wykonywał pracy przedstawiciela handlowego. Sąd ocenił to roszczenie jako nieuzasadnione wskazując, że jeżeli poszkodowany w wyniku zdarzenia powodującego szkodę nie mógł wykonywać działalności zawodowej, która stanowiła źródło jego utrzymania, to niewątpliwie dochodzi w jego majątku do uszczerbku majątkowego, gdyż poszkodowany nie może w określonym okresie uzyskiwać dochodów. W niniejszej sprawie powód wykazał,

że w okresie od 4-30 listopada 2014 r. (27 dni), wykonywanie przez niego pracy zawodowej było zawieszono z przyczyn obrażeń, których doznał w wyniku wypadku. Następnie powód wskazał, że łącznie w okresie 5 miesięcy przed wypadkiem poszkodowany zarobił 21.160,45 zł netto, co daje średnio 4.232,09 zł/miesiąc (21.160,45 zł/5) tj. 141,06 zł dziennie (4.232,09 zł/30). Za okres zwolnienia lekarskiego w grudniu 2014 r. powód otrzymał wynagrodzenie w wysokości 2.983,94 zł brutto (2.145,11 zł netto). Wynagrodzenie za miesiąc listopad 2014 r. powód otrzymał w grudniu 2014 r. w kwocie 1.579,86 zł. Jak podał powód jego utracone zarobki w okresie od 4 do 30 listopada 2014 r., wynoszą zatem 1.663,51 zł (141,06 zł x 27 dni = 3.808,62 zł – 2.145,11 zł). Jak ustalił Sąd, pozwany z tytułu utraconych zarobków, wypłacił na rzecz powoda 473,15 zł. Nadto jak ustalono przez okres niezdolności do pracy powód pobierał zasiłek chorobowy. Tytułem zasiłku za okres zwolnienia lekarskiego tj. od 4 do 30 listopada 2014 r. otrzymał świadczenie chorobowe w wysokości 2.365,74 zł. Sąd Rejonowy miał jednak na uwadze, że poszkodowany podpisał umowę o pracę w dniu 21 października 2014 r. We wcześniejszym okresie poprzedzającym dzień podpisania umowy świadczył pracę na podstawie umowy zlecenia z dnia 18 listopada 2013. Otrzymany zasiłek chorobowy stanowi 80% średniego przychodu w okresie poprzedzającym okres zwolnienia lekarskiego. Tym samym utracony przychód gdyby poszkodowanemu szkody nie wyrządzono, wyniósłby średnio dodatkowo 20%, przyznanego świadczenia chorobowego za okres zwolnienia tj. kwotę 473,15 zł. Powyższą kwotę pozwany wypłacił już powodowi. W konsekwencji, roszczenie o zapłatę kwoty 1.190,36 zł nie zasługiwało na uwzględnienie.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c. w zw. z 481 § 1 i 2 k.c. i w zw. z art. 359 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

Z rozstrzygnięciem o oddaleniu powództwa w zakresie równowartości utraconego zarobku (punkt 2 wyroku) oraz kosztów procesu (punkt 3) nie zgodził się powód, który wywiódł apelację, zarzucając orzeczeniu:

1) naruszenie przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, wybiórczą i sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, że na skutek wypadku powód nie poniósł szkody w postaci utraconych zarobków w kwocie przewyższającej kwotę 473,15 zł wypłaconą na etapie przedsądowym oraz na pominięciu faktu, że poza wynagrodzeniem zasadniczym powód otrzymywał również prowizję od sprzedaży;

2) naruszenie przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na niewskazaniu w treści uzasadnienia wyroku na jakiej podstawie Sąd ustalił wysokość utraconego dochodu, na jakich dowodach się oparł i z jakich względów odmówił wiarygodności dowodom powołanym przez stronę powodową na okoliczność wykazania średniej wysokości otrzymywanej prowizji ze sprzedaży;

3) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym, mającą wpływ na wynik sprawy przejawiającą się w uznaniu, że powód na skutek wypadku utracił dochód wyłącznie w wysokości 473,15 zł i pominął kwestię prowizji oraz jej średniej wysokości.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1.190,36 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczonymi od dnia 7 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji według norm przepisanych, a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i uznaje je za własne na podstawie art. 382 kpc. Również uwagi poczynione przez ten Sąd na kanwie dokonanych ustaleń co do zasady zasługują na aprobatę, jednak w części objętej zakresem zaskarżenia wymagają korekty.

Błędne było założenie Sądu Rejonowego, że utracony przez powoda dochód obejmuje wyłącznie 20% nie pokryte ze świadczenia chorobowego wypłacanego przez ZUS. Sąd Rejonowy nie wziął bowiem tej części twierdzeń powoda, w której wskazywał na fakt uzyskiwania premii uznaniowej. Ten składnik wynagrodzenia powoda, oprócz wynagrodzenia zasadniczego, wynikał z treści umów o pracę na okres próbny i na czas określony. Z kolei o zawarciu umowy o pracę już od sierpnia 2014 r. świadczy zestawienie na k. 65. Natomiast uwagi Sądu są adekwatne wyłącznie w odniesieniu do zarobku utraconego w ramach wynagrodzenia zasadniczego.

Co do zasady powodowi przysługiwałoby odszkodowanie w postaci utraconych korzyści wyrażonych wartością nieuzyskanej premii uznaniowej. Wymaga jednak podkreślenia, że wyrównanie uszczerbku w postaci utraconych korzyści jest możliwe wyłącznie pod warunkiem wykazania z wysokim prawdopodobieństwem, że korzyści te zostałyby osiągnięte w określonej wysokości, ponieważ uzyskanie dochodu w takiej postaci jest hipotetyczne.

Okresem adekwatnym dla sformułowania prognozy prawdopodobieństwa osiągnięcia przez powoda korzyści w postaci premii uznaniowej jest okres roku. Z zestawienia dochodów powoda za cały 2014 r. wynika, że będąc zatrudniony na podstawie umowy zlecenia powód uzyskiwał wysokie wynagrodzenie od maja 2014 r., a w czasie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę powód uzyskał premię uznaniową w sierpniu 2014 r., natomiast we wrześniu i październiku premii takiej nie uzyskał. Powód nie wyjaśnił przy tym, z czego wynikał brak premii w tych miesiącach bezpośrednio poprzedzających wypadek. Analizując cały rok wykonywania przez powoda pracy na dwóch różnych podstawach (umowa zlecenia i umowa o pracę), należy stwierdzić, że w trakcie świadczenia usług wynagrodzenie powoda miało zróżnicowaną wysokość, co pozwala założyć, że nie w każdym miesiącu powód premię uzyskiwał, a w okresie świadczenia pracy w dwóch miesiącach na trzy miesiące zatrudnienia powód premii nie uzyskał. Nie można zatem z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że powód uzyskałby prawo do premii uznaniowej za pracę świadczoną w listopadzie.

Nawet uwzględnienie dla potrzeb wyliczeń przeciętnych miesięcznych dochodów powoda w oparciu o 10 miesięcy pracy nie pozwalałoby na uwzględnienie żądania. Tak wyliczony utracony dochód wyniósłby 152,36 zł co mieści się w granicach błędu statystycznego, a to również wyklucza przyjęcie wysokiego prawdopodobieństwa jego uzyskania.

W tym stanie rzeczy apelacja powoda podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

Koszty procesu w instancji odwoławczej obciążały powoda na podstawie art. 98 § 1 kpc. Na koszty pozwanego składało się wynagrodzenie jego pełnomocnika w kwocie 135 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Ryszard Małecki Anna Czarnecka Marcin Dziamski